Ն. 962 888 ՕԳՈՍՏՈՍ 5 ՇԱԲԱԹ 1305 ՁԻԼՀԻՃԱՅԻ 9 ՏԷՕՐՏԻՆՃԻ ՄԷՆԷ

20 ԲԱՐԱ

ՀԱՅՐԱՏԻ ՇԱՐԳԻՉ

20 ԲԱՐԱ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՄԵԼԻՍԷ ԹԻՒՃԱՌԻՍԷ ՍԱՀՄԱՆԻՍԷ ՎԷ ԻԼՄԻՍԷ

ԽԷՊՎԱՄԻ ԿԱԶԷԹԱ

ԱՊՈՆԷ ՏԻՑԱԹԼԱՐԸ
Ղազէթա իւէ պէրապէր հէր կիւն ֆաղլա օլարագ 4 սահիֆէտէն իպարէթ վէրիլէճէք բօման իւէ պիրլիքտէ

	12 պուլէթ	6 պուլէթ	3 պուլէթ
ՍԹԱՄՊՈԼ	200 ղրշ.	105 ղրշ.	55 ղրշ.
ԹԱՇՐԱ	240 »		125 »

Մէճիտիյէ 20 ղրուշտան

ԻԼԱՆԱԹ ՏԻՑԱԹԼԱՐԸ
[illegible] հի, Շնչի վէ ճինսն սահ[illegible] 8 [illegible] սահիֆէ 11ի 10ա. հա. » 3 [illegible]էվատը նաֆիսյա տաիր պէնտէր մէճմանէն գապուլ օլունաճագ վէ ամրճ օլունմայան էվրաղ իստէ օլունմայա-ճագ տըր։

Թարգմանչաց։ Պրամատոս Պապա Ալի ճառաղէսինտէ նուսխէրո 20 Ճիվէլէկտան մաթ պասարնտա տըր։ Հեսաֆիֆէի մէվատա հագգրնտա կազէթանըն սահիպ գ[illegible]ուլը ՑՈՏԻՐԱՆ ՃԻՎԷԼԻԿԻՆԱՆ միւրաճաաթի օլունա։

ԿԱԶԷԹԱՄԸԶՐՆ ԷԼՏԷՆ ՆԻԻՍԽԷՍԻ

20 ԲԱՐԱ

ԿԻՒՆԼԻԻՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ

Պէլօվտան Վագաբէլէ միւմթէս օլան խաթիթրն կէրիյէ իստէսի իչիւն Պապը Ալի ճանիպնտէն վուգու պուլմուշ տըր։

Պու միւնասէպէթլէ բրէնս Ֆէրտինանտա պիր չօգ թէպրիք թէլէկրաֆիլարը քէշիտէ օլնմըշ տըր։

* * *

Պուլկարիսթանտա Բիլօ մանասթիրը գուրպինտէ հայոուտլար թարաֆինտան տաղա այրրլան ֆօթօկրաֆը Մ. Դարասթօյանօֆ՝ պիր սէքմուպ եաղարագ էշգրյանրն 5000 լիրա թախլիս ագչէսի թալէպ իսթէրլէրինի իշար ու պէյան իմմիշ տըր։

Պուլկար տախիյէ նազրը՝ մէզքիւր մանասթիրը պու վագասա մէսուլ թուրմուշ վէ թէատրիրը մուէսսիրլէ իմթիհազ էյլէմիշ տըր։

Հայտուտարլա իլէրէն պիր օլորը չիւպհէ օլրնան պաղը էշխաս թահթը թէվգիֆէ ալընմըշար տըր։

* *

Պուլկարիսթան մէսէլէսի հագդընտա, Պուգրէյտէ նէյշ օլրնան Թ-կոլը կապէթաը պիր հավատոս նէյշ իտտիյօր քի, պու հավատոսին մէվսուգիյէթինէ ինանըրամազ իսէ տէ, Բուլգարիա մէհֆիլը առքերիյէսինտէ պուտնը իհթիմալտէն պահա օրընտրը ճիհէթլէ, պէր վէճճը աթի նազլ վէ թէրճէմէ իտիրմիշ տըր։

«Պու սէնէ Բուլգարիա առքերի՝ մանօվրալարը Գասրիօվա իլէ Թունա միւանընտա իբրա իմմէկէ էմր ալմըշ տըր։ Մանօվրալարն պու սէնէ ֆէվգէլատէ պիր սուրէթտէ մէզքիւր հէվալիտէ վուգուա կէլմէսի՝ Բուլգարիա առքերինին Պուլկարիսթանը իշղալ իմմէկէ մէմուր օլաճաղը իհթիմալինէ մէպնի իմիշ։»

Մէզքիւր կայէթա՝ իքիատէսինի թէէրիա իչիւն տէլգրաֆ թէլէֆոնտան ինգիլիզ էլչիսի Բուլգարիսթանտա այրգտա պիր Թէչէքքիւր տուսը օգունմուշ, վէ Ֆիլիպէ ասաքիրը մուհաֆըզասը վէ պիր խալը էհալի հազրը պուլընմըշ տըր։

Զինէթը բուհանիյէ միւթէազզպ ասքերի պիր բէսմը կէշիտ իճրա օլընըպ, պու սրրատա չէհրին էմրաք թէբէլէրինտէն թօրար ենոսթոթ իտիրմիշ տըր։ Պիլճիւմէ խանէլէր՝ Պուլկար վէ միւէլը սահիբ պայրաքլարը իլէ տօնատրմըշ վէ ագչամ գանտիլ տօնանմասը վէ պէ-լէսիդ պաղչէսինտէ չէնլիքլէր վուգու պուլմուշ տըր։

Պու միւնասէպէթլէ բրէնս Ֆէրտինանտա պիր չօգ թէպրիք թէլէկրաֆչըլարը քէշիտէ օլընմըշ տըր։

* * *

Պուլկարիսթանտա Բիլօ մանասթիրը գուրպինտէ հայոուտլար թարաֆինտան տաղա այրրլան ֆօթօկրաֆը Մ. Դարասթօյանօֆ՝ պիր սէքմուպ եաղարագ էշգրյանրն 5000 լիրա թախլիս ագչէսի թալէպ իսթէրլէրինի իշար ու պէյան իմմիշ տըր։

Պուլկար տախիյէ նազրը՝ մէզքիւր մանասթիրը պու վագասա մէսուլ թուրմուշ վէ թէատրիրը մուէսսիրլէ իմթիհազ էյլէմիշ տըր։

Հայտուտարլա իլէրէն պիր օլորը չիւպհէ օլրնան պաղը էշխաս թահթը թէվգիֆէ ալընմըշար տըր։

* *

Պուլկարիսթան մէսէլէսի հագդընտա, Պուգրէյտէ նէյշ օլրնան Թ-կոլը կապէթաը պիր հավատոս նէյշ իտտիյօր քի, պու հավատոսին մէվսուգիյէթինէ ինանըրամազ իսէ տէ, Բուլգարիա մէհֆիլը առքերիյէսինտէ պուտնը իհթիմալինտէն պահա օրընտրը ճիհէթլէ, պէր վէճճը աթի նազլ վէ թէրճէմէ իտիրմիշ տըր։

«Պու սէնէ Բուլգարիա առքերի՝ մանօվրալարը Գասրիօվա իլէ Թունա միւանընտա իբրա իմմէկէ էմր ալմըշ տըր։ Մանօվրալարն պու սէնէ ֆէվգէլատէ պիր սուրէթտէ մէզքիւր հէվալիտէ վուգուա կէլմէսի՝ Բուլգարիա առքերինին Պուլկարիսթանը իշղալ իմմէկէ մէմուր օլաճաղը իհթիմալինէ մէպնի իմիշ։»

Մէզքիւր կայէթա՝ իքիատէսինի թէէրիա իչիւն տէլգրաֆ թէլէֆոնտան ինգիլիզ էլչիսի Բուլգարիսթանտա այրգտա պիր Թէչէքքիւր տուսը օգունմուշ, վէ Ֆիլիպէ ասաքիրը մուհաֆըզասը վէ պիր խալը էհալի հազրը պուլընմըշ տըր։

Զինէթը բուհանիյէ միւթէազզպ ասքերի պիր բէսմը կէշիտ իճրա օլընըպ, պու սրրատա չէհրին էմրաք թէբէլէրինտէն թօրար ենոսթոթ իտիրմիշ տըր։ Պիլճիւմէ խանէլէր՝ Պուլկար վէ միւէլը սահիբ պայրաքլարը իլէ տօնատրմըշ վէ ագչամ գանտիլ տօնանմասը վէ պէ-

ԹԷԼԷԳՐԱՖ

Բարիզ 15 օգոստ.

Նո-Վէլ Բէլէ- բիսալէի մէվգուբէսինին պու կիւն նէյշ օլընան ճիզմինտէ Մատամ Ատամ՝ օգոստ. 1 թարիխի նիսխէսէտ տէրմ իտիլէն բրէնս Պիզմարգըն խաֆի բարօթօսը մէվսուգ օլաբ-ղընը թէէյնա ու թաստիգ իմմէքտէ վէ տահա նիչէ եէնի պէյանաթլարտա պուլընճաղընը վատ էյլէմէքտէ տըր։

Բարիզ 16 ագոստ.

Ժէնէրալ Պուլանժէ տիւն վէ պու կիւն Սօմ էյալէթինտէ ինթիխապ տէվրու սէյահաթընը իհրա իտուսը, Ամիէն վէ Տուլան ճէհնէրլերինի գիյարէթ իմմէշ, վէ հէր եէրտէ պիրպիրինէ մուխալիֆ նիւմայիշլէր վուգու պուլմուշ տըր։ Պաղը գավկա վէ արպէտարար տախի վուգու պուլուպ, պաղը քիմսէյէր եարալանմըշ վէ պիր խայլի էշխաս թէվգիֆ օլընմըշ տըր։

Նիս—Եորդ 16 օգոստ.

Բօրթ-Օ-Բրէնտէն իշար օլընաղընա կէօրէ, Հաիթի ճիւմհուրիյէթի բէյսի ժէնէրալ Սալօմոն՝ պիր Ինկիլիզ սէֆիրէսինէ իլթիճա իմմշ տըր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Խառն ժողով տիւն Գալաթա Խորհրդարանընտա Տեղապահ Դեր. Տ. Սիմէոն Սրբազան հայրէթէրինին Նախագահութիւնը վէ Զարեան Իլիաս էֆէնտինին Ատենապետութիւնը թահմիլընտա ապտր իմթիմա իտրէք, Առաջնորդական Վիճակարքն թէնսիգի միւզաքէրէսինէ մէմուր գօմիսիոնն բարօրթօսընը նազարը տիգգաթա ալրպ, մէզքիւր բարօրթօյը պէնտ պէնտ օգուտրգտան վէ պաղը թաատիրաթ իճրա իմտիրքտէն սօնրա գապուլ իմմշ, վէ գարարը զամթսի վէրիլիպ թաստիգ օրընմաղ իչիւն բարօրթօյ մէզքիւրը Միլլէթ մէճլիսը ումումիսինէ կէօմիւսմէյէ գարար վէրմիշ տըր։

Առաջնորդական Վիճակարքն թէնսիգինէ մէմուր գօմիսիոն՝ բարօրթօսընտա Առաջնորդութիւնլարը 25 Վիճակա իգիրաղ իմմշ տըր։

* * *

Տիւն Պէյօղլու էհալիսինէն գրրդ քիչիգիք պիր հէյէթը մէպուսէ՝ Խառրն ժողովա կէլիպ 200 իմզալը հավի պիր մահզէր թագտիմ իմմշլէր տըր։

Էհալիի մէրգու�՝ Պէյօղընտա Սբ. Երրորդութիւն քիլիսէսի գարշրսընտա պուլընան վէ Ազգ. Վարչութիւն թարաֆրնտան ֆիւրուխմըրնա գարար վերիլէն 6 բարչա ադարաթը միլիկէնին ֆիւրուխմը մուամէլէսի թէէխիր օլընարագ, էհալինին մահզերի Ազգ. Վարչութիւն թարաֆրնտան նազարը տիգգաթա ալընմասընը թագէպ վէ իսմիտա իմմէքտէ պուլընմըշլար տըր։

Խառն ժողով՝ պու մէսէլէյէն Քազաք ժողովա բաճի օլտրզընը պիր պէյան, մէճլիսը մէզքիւր թարաֆընտան բուլէթի վէ թէտգիգ օրընաճաղընա էհալիի մէրգումէյի թէէմին իմմշ տըր։

———

Տիւն Խառն ժողով տաղըլտրգտան սօնրա Կրօն. ժողով՝ Տեղապահ Դեր. Տ. Սիմէոն Սրբազան հայրէթէրինին Նախագահութիւնը վէ Սրբուանձտեանց Դեր. Տ. Գարեգին Սրբազանին մուվագգաթ Ատենապետութիւնը թահմիլընտա ապրճա ագտը իմթիմա իտրէք, Ամասիա Առաջնորդական Փոխանորդը թարաֆրնտան մէվրուտ բարօրթօ վէ Քէշիլիանեան Արժ. Տ. Խորէն աւագ քահանանին իսթիտանամէսի վէ Ա. ադերիցանց Մանանաժողովին լայիհասը էյլա մէյղուլ օլմուշ տըր։

* * *

Մէճլիսը մէզքիւր՝ Խառն բիսալէի բուհանիյէսինին նէյշի մատատսինի տախի թահթը միւզաքէրէյէ ալըպ, Ոսկանեան Գեր. Տ. Տաճատ, Տէր Մինասեան Գեր. Տ. Վահան վէ Արշարունի Գեր. Տ. Յովհաննէս վարդապետերին պիր արայա կէլէրէք թասնէրն շէրաֆէթ նէշրինի թային իմմէլէրինէ, վէ պէրաի թաստիգ շէրաֆէթ մէզքիւրէյի կէլէճէք տէֆա կրօն. ժողովա կէմիրմէլէրինէ գարար վերմիշ տըր։

———

Պու կիւնքի թէվհիհաթ ճէտվէլինտէ մաէլմէմունիյէ միւթալէակիւզարրմըզ օլտրզը վէճճէյէ, սարրաֆանը միւթէպէբանտէն Մաքսուտ Սիմոն պէյ էֆէնտի հազրէմլէրինէ պիրինճի, վէ թիւճճարանը միւթէպէբանտէն Ունճեան Աբիկ էֆէնտի հազրէթլէրինէ թէպտիրէն իքինճի, վէ եէնէ միւթէպէբանը սարրաֆանտէն Մաքսուտ Սեպուհ պէյէ իւչինճի բիւթպէյէրտէն Մէճիտի նիշանը զիչանը իհսան պուրուլմըշտըր։

Զէվաթը միւշարէյէ յհիմ՝ միւլք ու տէվլէթէ սէպգ իտէն խրտէվաթը ատիտէն սատագամ քեսարանէյէրինէ միւքեաֆամէն իշղալ իմմէ, սարրաֆանը միւթէպէբանտէն Ունճեան Աբիկ էֆէնտի հազրէթլէրինէ թէպտիրէն իքինճի, վէ եէնէ միւթէպէբանը սարրաֆանտէն Մաքսուտ Սեպուհ պէյէ իւչինճի բիւթպէյէրտէն Մէճիտի նիշանը զիչանը իհսան պուրուլմըշտըր։

Զէվաթը միւշարէյէ յհիմ՝ միւլք ու տէվլէթէ սէպգ իտէն խրտէվաթը ատիտէն սատագամ քեսարանէյէրինէ միւքեաֆամէն իշղալ իմմէ, սարրաֆանը միւթէպէբանտէն Ունճեան Աբիկ էֆէնտի հազրէթլէրինէ թէպտիրէն իքինճի, վէ եէնէ միւթէպէբանը սարրաֆանտէն Մաքսուտ Սեպուհ պէյէ իւչինճի բիւթպէյէրտէն Մէճիտի նիշանը զիչանը իհսան պուրուլմըշտըր։

Զէվաթը միւշարէյէ յհիմ՝ միւլք ու տէվլէթէ սէպգ իտէն խրտէվաթը ատիտէն սատագամ քեսարանէյէրինէ միւքեաֆամէն իշղալ իմմէ, սարրաֆանը միւթէպէբանտէն Ունճեան Աբիկ էֆէնտի հազրէթլէրինէ թէպտիրէն իքինճի, վէ եէնէ միւթէպէբանը սարրաֆանտէն Մաքսուտ Սեպուհ պէյէ իւչինճի բիւթպէյէրտէն Մէճիտի նիշանը զիչանը իհսան պուրուլմըշտըր։

Զէվաթը միւշարէյէ յհիմ՝ միւլք ու տէվլէթէ սէպգ իտէն խրտէվաթը ատիտէն սատագամ քեսարանէյէրինէ միւքեաֆամէն իշղալ իմմէ, սարրաֆանը միւթէպէբանտէն Ունճեան Աբիկ էֆէնտի հազրէթլէրինէ թէպտիրէն իքինճի, վէ եէնէ միւթէպէբանը սարրաֆանտէն Մաքսուտ Սեպուհ պէյէ իւչինճի բիւթպէյէրտէն Մէճիտի նիշանը զիչանը իհսան պուրուլմըշտըր։

Զէվաթը միւշարէյէ յհիմ՝ միւլք ու տէվլէթէ սէպգ իտէն խրտէվաթը ատիտէն սատագամ քեսարանէյէրինէ միւքեաֆամէն իշղալ իմմէ, սարրաֆանը միւթէպէբանտէն Ունճեան Աբիկ էֆէնտի հազրէթլէրինէ թէպտիրէն իքինճի, վէ եէնէ միւթէպէբանը սարրաֆանտէն Մաքսուտ Սեպուհ պէյէ իւչինճի բիւթպէյէրտէն Մէճիտի նիշանը զիչանը իհսան պուրուլմըշտըր։

Ա Զ Դ

Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութեան Գործադիր ժողովն պատիւն ունի ծանուցանել գաւառական ազգային վարժարանաց տեսչութեանց՝ թէ Ընկերութեան վարժարանին այս տարւոյ չրջանաւարտներէն երեք Օրիորդք կան պատրաստ վարժուհւոյ պաշտօն վարելու համեստ վարձով գաւառաց ազգային վարժարանաց մէջ հետեւեալ ուսմանց։

Կրօնագիտութիւն, հայերէն, Գաղղիերէն, թուաբանութիւն, սկզբունք բնական գիտութեանց, Պատմութիւն. Ընդհ. աշխարհագրութիւն, ասեղնագործութիւն և ձեւագիտութիւն։

Փափաքողք կրնան բանակցել վարժարանին տնօրինութեան հետ, անձամբ կամ գրով, Օրթաքէօյ, Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանն։

Ի դիմաց Դպրոց. Տիկնց. Ընկ. եան
Գործադիր ժողովոյ
Վ. Ատենադպիր Ատենապետ
Ն. Սէրգեան Զ. Ս. Ֆէրուէրիան

Կ. Պոլիս 3 օգոստ. 1888

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Էսէրը մէզքիւր միւթէրճիմ վէ մուալիմի մէհրուբ Աբիկեան Միհրան էֆէնտինին թէէլիֆքէրտէսի օլան Թիւրքի իւլ հրուֆ մուխթասար կիւրտէսթէնին էրմէնիճէ թէէֆիֆիւզի օլուպ էնվահ «սէնէտ, պօնօ, բօլիչա, իլմուխապէր, գօնտրաթօ, իպրա» արզուհալ, բրօթէսթօ, սէքվէսթրօ, թէչէքքիւրնամէ, չահատէմնամէ» վէ թիւճճար մէքթուպաթըյա սահիբի վէ պունլարրն էրմէնիճէ թէրճէմէսինի հավի զայէթլէ խթիֆատէի պիր քիթապ տըր։ ագօնթօսը 100տէ 25 տիր։

Ֆի 3 ղրուշ

Եէյրաֆանա։—Իշղալ բիսալէի մէվգութէնին յուլիս նիսխէսի նէշր օլընմըշ տըր։

ՏՕԳԹՕՐ ՃԻԼԱԼԵԱՆ

Ֆրէնկի վէ ալէաթը թէնասիւլսկէյէ ահտ խասթալրգլար իչիւն միւթէխասիս «Քէոխլէն» օլան Տօգթ. Ճէլալեան էֆֆէնտի՝ Դալաթատա քէօբրիւնին գարշրսընտա Սրվանը օղլու խանը իթթիսալինտէ վագը 5 նումէրրը մահալտէ հէր կիւն միւրաճաաթ խտէնլէրի թէտավի իտէճէյի իլան օլունը։

Մ. ԿՕՊԼԷՆԻՆ ՆՕԹԱՍԸ

Մասուա մէսէլէսինէ տաիր Իթալիա հիւքիւմէթինին եալտրը նօթալարա ճէվապէն Ֆրանսա խարիճիէ նազրը Մ. Կօպլէ թարաֆընտան մէմալիքը էնէպկէտ մուգիմ Ֆրանսըզ սէֆիրլէրինէ իրսալ օլընան նօթանըն սուրէթը միւթէրճէմէսի տիր։

Իթալիա հիւքիւմէթի՝ Մասուա վագասընա տաիր յուլիս 25 թարիխիլէ տէվլէթլէրէ էքի նօթա իրսալ իմիշ օլմաղլա, պու նօթալար հագգընտա պէրվէճէը աթի պէյանը միւլահազաթ օլունը։

Իթալիա հիւքիւմէթիլէ Ֆրանսա հիւքիւմէթը ճիւմհուրիյէսի միյանընտա իխթիլաքը էքքեար չունտաննէչէմ խոյիր քի, Իթալիա հիւքիւմէթի՝ Մասուատան ուհուտը աթիվալը (դաբիթիւլասիօն) էլէկմ գալզմըշ վէ եախօտ օրատա հիչ վիճուտ պուլմամըշ սայմագտա օլուպ, Ֆրանսըզ հիւքիւմէթիսէ՝ ուհուտը աթիգանըն Մասուատա վիճուտ պուլմուշ օլմըշը, վէ տէվլէթլէր թարաֆընտան ֆէխրինէ մուվաֆագաթ օլընտրը վագթա տէկին վիճուտը պագը գալաճաղընը թէէյիտ իթմէքտէ տիր։

Բօմա գապինէթօսընըն խաթասը՝ Մասուայը «սահիպսիզ արաղի» ատտ իթմէսինտէն նէչէթ խոյօր։ Մէվգիճէ չայանը իթինա օլան պիր արաղի վէ էհէմմիյէթի պուլընան պիր չէհիր հագգընտա պէօյլէ էքքեար կիւճ իլթիզամ օլընապիլիր։ Գըրմըզը տէնիզին պու նօգթասընա չիմտիյէ գատաը պիլճիւմէ տէվլէթլէր թարաֆընտան էհէմմիյէթ վերիլմէտիկի վէ օ նօգթանըն հիչ քիմսէյէ մէրսուութ օլմատը՝ նա՞սը գապուլ վէ թէրվիճ օլընը։ Օրասը Պապ էլ Մանտէպ պօղազընընվ խարիճինտէ, Աֆրիգանըն սէվահիլը չարգիյէսինտէ վագը օլան վէ Իթալիա հիւքիւմէթինին նօթալարընտա իսթիգլալիյէթլէրի գօլոյճա իսպաթ օլընան տիկէր նօգթալարա նա՞սը պէնզէթիլէպիլիր։ Հիւքիւմէթը ճիւմհուրիյէ՝ Մասուայը տայմա Մըսրը վէ Պապը Ալիյէ պիտ ատտ իթմիշ օլուպ, քէնտի նազարընտա ուհուտը աթիգա մէմալիքը Օսմանլիյէնին սահիր պիլճիւմէ գըթալարընտա նէ այայ վէ սրքաթտա մէվճուտ իսկ Մասուատա տաիր անի այար վէ սրքաթտա մէվճուտ պուլընմըշ վէ էլան պուլընմագտա տը։

Պունտան մաատա հիւքիւմէթը ճիւմհուրիյէնին պու պապտէ պիր սէլահիյէթը մախսուսէսի վարտը, զիրա եալընը հիւքիւմէթը միւշարէլէյհանըն Մասուատա պիր գօնսօլօս վէքիլի պուլընմըշ վէ էլան պուլընմագտա տը։ Պու գօնսօլօս վէքիլի՝ քէնտի թաստիգնամէսինի Պապը Ալիյէն ախզ իտուպ, Ֆրանսըզ թէպաա վէ մահմիլէրի իւզէրինէ իճրան սէլահիյէթ իստէր իտի։ Պունլար գապիլը ինքեար չէյլէր օլմայըպ, պու պապտէ հիչ պիր իթիրազ պէյան օլընմատըզը կիպի, չու սոն վագթլարա գատար տէֆթիլէ ահվալ վէ վէգայիի մէզքիւրէ՝ Իթալիա մէմուրլրընը հիւքիւմէթի թարաֆընտան մէշրու թանըմըշ տը։ Էկէրչի ահվալ վէ վէգայիի մէզքիւրէ էլէկմ մէշրու տէյիլ իսէ, պունըն սէպէպի նէ՞ տիր։

Բօմա գապինէթօսը՝ պունա իքի եէքտիկէրէ մուխալիֆ սէպէպ կէօսթէրիյօր։ Մէզքիւր գապինէթօ պագէն ուհուտը աթիգանըն Մասուատա վիճուտը օլմամըշ իտուկինի թէէյիտ իթմէքտէ իսէ տէ, պու իտտաանըն պիէսաս օլտըզընը պիր ազ եօգարտա կէօզէ չարբար պիր սուրէթտէ իսպաթ իթմիշիզ տիր։ Բօմա գապինէթօսը պագէն տէ ուհուտը աթիգալը Մասուատա վիճուտ պուլմուշ ատտ իտուպ, լաքին էլան մէվճուտ օլմատըզընը, չինքի պիր Իրլսթիյան տէվլէթ թարաֆընտան իտարէ օլընան պիր մէվզքէթտէ ուհուտը աթիգայա լիւզում գալմատըզընը պէյան էյլէմէքտէ տիր։

Պիր Էվրօբա տէվլէթի թարաֆընտան իտարէ օլընան պիր մէվզքէթտէ ուհուտը աթիգայա արթըգ լիւզում օլմատըզընը ինքեար իթմէյիզ, լաքին պիլճիւմէ սէվապըգը ահվալէ նազարէն տէյպիլիրիզ քի, ուհուտը մէզքիւրէ ֆիրէնէ ֆէսս օլընմամըշ տը, վէ ֆէսսի օլընմագ իչին ալագատար հիւքիւմէթլէրին իչթիրազ վէ մուվաֆագաթը լազըմ տը։ Իթալիա նօթայարընտա թաատատա օլընան պիլճիւմէ մէմլէքէթլէրտէ, մեսէլա Դըպրըստա, Պօնատատա վէ հէրսէքտէ հէր պէօյլէ օլմուշ տը։ Պուլկարիսթանտա ուհուտը աթիգա էլան մէվճուտ տը։ պունտան գաթինագտա մէզքիւր մէմլէքէթ՝ էլեէվմ պուլընտըզը միւշէվվէշ հալինտէ ասլա միսալ կէօսթէրիլմէզ։

Մըսրըտա կէրէք ատլիյէճէ վէ կէրէք մալիյէճէ իճրա օլընան պիլճիւմլէ թաատիրաթ՝ Եվրօբանընը պիր իսթիչարէ վէ մուվաֆագաթը իւզէրինէ վուգու պուլմըշ տը։ Նիզամսըզ պիր սուրէթտէ վերկիլէր թարհ օլընտըգտա, բրօթէսթօլար վուգու պուլմուշ, վէ էկէրչի մէզքիւր իքի նօթանընը պիրինտէ տէրմիյան օլընտըզը վէճճէլէ Մասուա հագգընտա շիմտիյէ գատաը բրօթէսթօ վուգու պուլմամըշ իսէ տէ, մէզքիւր նօթա իչպու բրօթէսթօ հագգընը իպթալ իտէմմիշ տիր։ Թունուզտա ուհուտը աթիգա նազ օլընմըշ իսէ տէ, պիլճիւմէ տէվլէթլէր իչիւն այնը մըգտար վէ այնը չէրայիմտէ նազ օլընմալը, պիր թագրմ միւզաքէրաթտան սոնրա տիւմէլը միւշարէլէյհիմտէն պէհէրիյլէ ագա օլընան մուգավէլէնամէլէր վէ իմզալանան բրօթօգոլլար ահքեամընա թէվֆիգէն նազ ու ֆէսս օլընմըշ տը։ Էչհաբլ հէր եէրտէ այնը թարտա տէյիլ իսէ պիլէ, այնը էսաս վէ գաիտէյէ թէվֆիգան իճրան մուամէլէ օլընը պ, չէօյլէ քի, ուհուտը աթիգայա լիւզում գալմայան մէմալիքտէ պիրէ ուհուտը մէզքիւրէ՝ ալագատարանըն բիզա վէ մուվաֆագաթըլլա ֆէսս ու իմհա խոյլմէքտէ պուլընմըշ տը։

1885 սէնէսինտէ Պէրլինտէ իճթիմա իտէն գանֆէրանսըն ագտ իթմտիկի մուգավէլէնամէնին 34ինճի պէնտի՝ մէզքիւր գաիտէյէ տօգանմըշ օլմայրպ, հաթթա Աֆրիգա սէվահիլինտէ պիր նօգթայը թահթը թասարրուֆընա ալան տէվլէթլէրի վագտաի մէզքիւրէյլի տիվէլը սաիրէյէ իշար իթմէյէ մէճպուր իտէրէք, վէ պէօյլէճէ տիվէլը սաիրէյի՝ լիւզումը թագտիրտէ միւթալէպաթ իճրասընա միւգթէտիր պիր հալտէ պուլընտըրարագ գալտէի մէզքիւրէյի միւճէտտէտէն թաստիգ ութագվիյէ էյլէմիշ տիր։ Միւթալէպաթը մէզքիւրէ հէր ճիհէթճէ վագը օլապիլիպ, չէօյլէ քի եալընը մուհաֆազասը լազըմ կէլէն հուգուգը գատիմէ հագգընտա վագը օլմայրպ, միւճէտտէտէն մէվլէքէթի եէտը զապթընա ալան տէվլէթին տերմիյան իթտիկի հուգուգ ու էվսաֆընը մէրիյէթ վէ մուսատտապիյէթի հագգընտա տախի վագը օլապիլիր։ Իմտի տէրմիյան իթտիկիմիզ հէր շու գազիյէլէրտէ տէվլէթը միւշարէլէյհա՝ տիվէլը սաիրէյէ տօզրուտան տօզրույա հիւքիւմէթը մահմիյէ վէ եախօտ հիւքիւմէթը մեթպուէ իլէ գատ օլունմըշ աթիգ պիր ահտնամէ իսպրազընա միւգթէտիր պիր հալտէ պուլընըյօր իտի։

Եալընը Իթալիանընը նէ Պապ Ալի իլէ, նէ հիւքիւմէթը խոտիվիյէ իլէ վէ նէ տախի ալէյհինտէ մուհրէպէ իթտիկի Հապէշ զրալը իլէ պիր ահտնամէսի պուլընմատըզընտան, տէվլէթը միւշարէլէյհա՝ սըրթի քէնտի եէտը զապթ ու թասարրուֆա ալմագ մուամէլէսինի տէրմէյան իտիյօր։ Մամաֆիհի տէվլէթը միւշարէլէյհա շունը տախի իլամէ իտիյօր քի, իշշալ մուամէլէսի իլէ հագգը թասարրուֆի գազանմագ իչիւն ագրաղինին էվվէլճէ թէրքի լազըմ տը։ Իթալիա տէվլէթի՝ Մասուայը իշշալ իթալիքտէ արաղիի մէզքիւրէնին հէնուզ թէրք իտիրմէմիշ օլտուղընը իգրար ու իթիրաֆ իտուպ, պունա էնալէյհ քէնտիսինին հուգուգը հիւքմանիսի միւսպէթ իտուկինի պէյան իտիյօր։ Հալ պու քի տէլիլթը միւշարէլէյհա՝ հուգուգը մէզքիւրէնին տայա էմին վէ միւքմմէլ պիր սուրէթտէ միւսպէթ օլընընը իտտաա իտէմէպ։ Ֆիլհագիգա Իթալիա՝ էրէյիճէ պիր վագթլար, քէնտի իշշալինին վագթսըզընընը իլան իթմիշ տիր։

Բօմա գապինէթօսընըն պու պապտէքի պէյանաթը դաթի իւլ մէֆհամ օլուպ, յուլիս 25 թարիխլի նօթալարտա պէյանաթը մէզքիւրէ զիբը օլընմըշ վէ տէնմիշ տիր քի, «Օ զէման Իթալիանընը խարիճի բօլիթիգասընը իտարէ իտէն Մ. Մանչինի՝ օ միւնասէպէթլէ պիր արաղի մէսէլէսի չըգարմագ նիյէթինտէ պուլընմատըզընը պիպա թէրէտտիւտ պէյան իթմէքտէ իտի։» Հագիգաթէն պիր սէնէ զատտար Խտիվիյէթը Մըսրիյէ պայրաղը՝ Իթալիան պայրաղը եանընտա թէմէվվիւճ իթմէքտէ իտի։ Սահիհէն միւթթէլիֆ վերկիլէր թարհ օլընարագ, ուհուտը աթիգանընը պաղը աֆքեամը՝ հարպ սէպէպիյլէ նազ ու բայմալ օլընմըշ տը։ պիւթիւն պուլվագաալար՝ գուլուտը իհթիրազիյէ իլէ մուգայյէտ օլուպ, գուլուտը մէզքիւրէնին ասալ ունէթարիճի պիթթագասըզ օլաճաղը վագրի ու զեմանը տախի էլպէթէ հիւլուլ իտեճէքտիր։ Իթալիա հիւքիւմէթի՝ միւշահէտ իթթաիկիմիզ վէճճէլէ, արաղինին հուգուգը հիւքիւմանիսի օ զեման օրթայա չըգարըլմամըշ վէ օ հալտէ հալ ու թէսվիյէ իտիլմիշ օլարընը պէյան իթտիքտէն սոնրա, մեսէլէի մէզքիւրէնին «իլերուտէ պէհէմէհալ օրթայա չըգաճաղընը» թաստիգ իտուպ, եալընը «օրթայա գօնուլմասը յա հալ օլընմասը պիր օլաճաղընը» պէյան իտիյօր։ Իչթէ Իթալիանընը պալատէ խիւլասա իթտիկիմիզ պիր թագրմ միւթալէաթ վէ իթիրազաթընընէ թիյէճի գաթիյէսի պու։

(Ցեվամ)

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Պէրպէրեան վարժարանըն թէվգիի միւքեաֆաթ ըէսմինտէ մուէսսիս վէ միւտիր Պէրպէրեան Ռէթէոս էֆէնտինէն գրաաթ իթտիկի բարօրթօնըն սուրէթի տիր։

Ամենապատիւ Ս. Տէր, Դերապատիւ Ս. Հարք, Տիկնայք և Տէրք,

Վարժարանս իւր ԺԲ. տարուոյ ամփոփումի հրապարակական հարցաքննութիւններն կատարեց յուլիս 4է մինչ 10։ Հակառակ տիրող սաստիկ տաքերուն, մեր վարժարանը պատուեցին նոյն աւուրց մէջ բազմաթիւ ականաւոր անձինք յեկեղեցական և յայսմարհական դասէ, ազգային թէ օտարազգի, որոց գնահատութիւնք ուսուցչաց և ուսանողաց համար եղաւ թանկագին խրախոյս ու վարձ։ Սրտագին շնորհակալութիւն կը յայտնեմ առ ամենեսին, իսկ առանձինն իմ երախտագիտութեան հարկը կը մատուցանեմ Նորին Բարձր Ամենապատուութեան, Տ. Տ. Մելքիսեդեկ Ս. Արքեպիսկոպոսի Մուրատեանց, որն վեհանուն և վեհաբան անձնաւորութեան զոր համայն Հայ ազգն իւր միահամուռ քուէներով արժանաւորեցին հռչակեց Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ բարձրագոյն Աթոռոյն և ընտրեց իւր հովուապետ, և որ բարեհաճեցաւ զիջանիլ մեր խնդրանաց և իւր մեծաշուք Նախագահութեան պատիւը շնորհել մեր վարժարանի հարցաքննութեանց նիստերուն, որպէս և այսօրեայ հանդիսին, որ իւր ներկայութենէն կ'ստանայ բացառիկ փայլ և ևս առաւել դրաւիչ հանգամանք։

Ո՛Րչափ շնորհակալ պարտիմ լինել նաեւ ոչ—մահմետական և օտարազգի վարժարանաց ընդհանուր Տեսուչ Վսեմ. Ապտուլլահ Հասիպ էֆէնտիի որ, որպէս անցեալ, նոյնպէս և այս ամ, շնորհ ըրաւ ներկայ լինիլ Թուրքերէն լեզուի և օրէնսգիտական սկզբանց հարցաքննութեանց, և մեր երկրի լեզուին ու գրականութեան ուսուցման մասին վարժարանիս մէջ ի զործ դրուած ջանիցն ու արդեանց համար խնդակից լինելով մեզ՝ իւր պաշտօնական մեծագին գնահատութեամբն ուրախացուց և քաջալերեց զմեզ։ Օր մը վերջը Թուրէի մէջ երեւցած հատուած մը կը հրապարակէր այն խորին գոհունակութիւն զոր ունեցած էր Հասարակաց կրթութեան Վսեմ. ներկայացուցիչն։ Այս հատուած, կարծեմ, բաւական է լուցնելու մեր մէջէ զանոնք որք կը հրաչակէին մերթ թէ մեր վարժարան անփոյթ է հիմնովին աւանդելու Օսմանեան լեզուն, իբր թէ քան զմեզ առաւել կարող լինէին հասկնալ թէ ինչ են կարեւոր տարերք կրթութեան, ընդհանրապէս ամէն հայու և մանաւորապէս թրքահայուն, և կամ մեք լինէինք յանպիսեաց որք յետ խելամուտ լինելու ճիւղի մը անհրաժեշտ կարեւորութեան՝ անխնամ խոզուին դայն որ և է պատճառաւ, կամ, բացայայտ ըսելով, խնայողութեան համար։

Երբ պատուն կ'ունենայինք ընդունելու ի մեր վարժարան զայց Վսեմ. Ապտուլլահ Հասիպ էֆէնտիի, ցաւ է ըսել թէ բաստ չունեցանք մեր հարցաքննութեանց օրերուն մէջ օ՛ր մը վայելել մեր Կրթական Տեսչին ներկայութիւնը։ Այո՛, կը ցաւիմ, Կարապետ էֆ. Իւթիւճեան չբարեհաճեցաւ, իբրեւ Կրթական Տեսուչ, գալ տեղեկանալ մեր վարժարանի կրթական վիճակին, մեր ուսանողաց և ուսումնաւարտից մասնաւոր կարողութեան և ձեռք բերած արդեանց, ուրախանալ մեզ հետ Ազգին զուակաց յառաջդիմութեանը համար։ Ինչ որ առաւել ցաւալի է՝ այն է թէ Իւթիւճեան էֆէնտի, որպէս կը լսեմ, շատ տեղ հանդակաց կը խօսի մեր վարժարանին ու մեր հասուցած աշակերտներուն։ Իւր հակառակութեան, եթէ ըստոյգ է, անիրաւութիւնն բացայայտ լինելով,— զի մեր հասուցած աշակերտք ամէ՛ն ասպարէզի մէջ իրենց բարոյականութեամբն ու տաղանդներով պատիւ բերած են միշտ իրենց անձին ու մեր ուղղութեան,— ուրիշ հաւանական պատճառ չի մնար ըստ իս եթէ ոչ եղիա էֆ. Տէմիրճիպաշեանի անցեալ ամ մեր հանդէսի մէջ ըրած քննադատութիւնն իւր կրթական պաշտօնավարութեան նկատմամբ։ Բայց եթէ այս է պատճառը՝ ողբալի է. զի քննադատութեան կը պատասխանեն ուղղակի քննադատութեամբ, և ո՛չ վրէժ լուծել կը ջանան անուղղակի՝ մեր կրթական գործունէութիւնն ու նոր արգասիքն անարժան խծբծանաց ու վեհերոտ թաքթաքուր հաւածանաց առարկայ ընելով։ Ազգը մեր տրամադրութեան տակ կալուած մը չունի դրած, և սակայն մեք մինչեւ ցարդ քանի՛ քանի՛ ձրրիավարժ ուսանողներ կրթած եմք ու կը կրթեմք, անոնցմէ ոմանք ալ յանձնարարութեամբ Պատրիարք Սրբազանի, Թրիմեան Սրբազանի, և ես, քանիներ կրթած եմք և կը կրթեմք թերաթոչակ։ բայց գէթ Ազգային պաշտօնէութիւնը խնայէր մեր դպրոցին իւր ձրի զրպարտութիւններ, որք յանօգուտս զչարախօսն յոգնեցնելու տկարութիւնն ալ ունին, զի անպատճառ կ'երթան զարնուիլ ու փշրուիլ հանրային համակրանաց ու վստահութեան մեր ամուր պատուարին դէմ։

Մեր հրապարակային հարցաքննութեանց միջոցին, մանաւոր հաճութեամբ մը դիտեցի թէ ուսանց բարձրագոյն ճիւղեր, զոր օրինակ Քաղաքակրթութեան Պատմութիւն, Պատմութիւն Գրականութեանց, Քաղաքական Տնտեսութիւն, Իմաստասիրական Ուսմունք, կը ձգէին հաճեմատաբար առաւել թիւ մը ներկայից և ունկնդրաց, որք ապա ջերմութեամբ կը շնորհաւորէին զիս վարժարանիս մէջ այդ ճիւղերու մշակութեանն համար՝ նոցա օգտակարութիւնն ու կարեւորութիւնն հաստատելով։ Այս կ'ապացուցանէ թէ մեր Ազգի մէջ ալ կ'սկսի ըմբռնուիլ բարձր մտաւոր մշակութեան մը պէտքն, կամ գէթ կառաւելու թիւն ըմբռնողաց։ Մխիթարութիւն մ'է այդ թուոյ գոյութիւնն յանդիման այն թուոյն, չա՛տ մեծ տակաւին, որ երկիրս ունի ---ՐԻՆՆԵՐէ։ Ո՞Ր-ՆԸ կը սոսկացնէ մեր մէջէ շատերը. ամէն մէկ ---ՐԻՆ կը թուի բազմոց ոլորածոյ բազմամնուած բաւիղ մ'ուր մոլորիլ ու տանջիլ կը դատապարտի ուսանողին միտքը։ և երբ ուսմանց ծրագրոյ մը մէջ կը տեսնեն շարն ---ՐԻՆՆԵՐու, իրենց ջղերը կ'սկսին դողալ։ Այս վախը պիտի մեռցնէ մեր կրթութիւնը, եթէ մեք զինքը չմեռցնենք։ Նախ պէտք է դիտել թէ այդ շար մեր դպրոցական ծրագրոց մէջ պիտի լինէր շատ կարճ, ---ՐԻՆԸ քիչ անգամ պիտի կրկնուէր մեր ականջաց, եթէ մեր լեզուի մէջ ալ տարբեր վերջաւորութիւններ ունենային ընդհանրապէս ուսմանց անունք։ Բայց արի՛ տես որ մինչդեռ Եւրոպացին տարայանդ բառերով կ'ըսէ կ---ՐԻ, ---ՆԻՆԳԷ, ԺԷՎԼ---ՅԻ, Է---ՐԻ---, ՖԻԶԻՔ, ՀԻՄ, ԳԷՈՆ, ՖԻԶԻՔ, Հայը կ'ըսէ ԷՐԿԱՆ---ՐԻՆ, ԲՈՒՆԱՆ---ՐԻՆ, ԱՇԽԱՐՀԱԳԻՏ---ՐԻՆ, ԳՈՐԾԱՐԱՆ---ՐԻՆ, ԲՈՒՆԱԳԻՏ---ՐԻՆ, ԲՈՒՆԱԳԻՏ---ՐԻՆ, ԷՅՆԱԳԻՏ---ՐԻՆ, ԵՐԿՐԱԳԻՏ---ՐԻՆ, և այս կրկնեալ ---ՐԻՆԸ կ'երեւի թէ տարօրինակ կերպով բազմապատկեալ կը ներկայացնէ երեւակայութեան ուսմանց թիւը։ Ցետոյ, այս վերջաւորութիւն կ'երեւի ընդհանրապէս տալ դժուարին և կնճռոտ ուսման գաղափար,

ՄԷՃՆՈՒՆԷԼԷՐ ԹԱՊԻՊ

ՄԻՍԷԼԼԻՅԻ

ԳՈՒԱԶԻՆ ՏԷ ՄՕՆԹԷՐԼԷ

Գլօտ՝ ելինէ քէնտի քէնտկէ։—Քիւչիւք չիշէյի սէրապէր կէօթիւրկյօր։ . . . աճապա նէ՞ վար պու չիշէնին իչինտէ։

Գլօտ պէօյլէճէ սէօյլէնմէքտէ իքէն, Ֆապրիս՝ մամ էլինտէ բէնչէրէլէրի գաբայըպ, պատէհու օտատան տիշարը չըգաը։

Գլօտ՝ էրէյիճէ եիւքսէք պիր սէպէ վէ քիմսէնին իչթիմէյէճէյինէ էմին օլարագ։—Ահ, Ալլահ պէլասընը վէրսին, էկէր Լօնչան սօգաղընտան տիշարը չըգար իսէ, կիտէճէք եօլը նա՞սը պուլմալը։ . . . Իպկինի զայպ իթմէյէ կէլմէպ։ . . . հայտէ պագալըմ, սանտալը, սէնի կէօրէյիմ։

Գունը տիկէրէք Գլօտ մայմուն կիպի քէսթանէ աղաճընտան աշաղա գայը վէրտի։

17

Գլօտ Մարթօ՝ այաղընը չայրըրն իւզէրինէ պասար պասմագ, գօչարագ պիր սիւրաթը թէվգէլատէ իլէ գօնաղը տէօնտիւ։

Լաքին ավ՝ ավճրտան խայլիճէ իլէրիյէ եօլ ալմըշ օլարընտան, Գլօտ Մարթօ՝ գաբու էօնիւնտէքի նէրտիվէնին եանընա վասրլ օլտըզընտա, տէմիր բարմագըզընը եագընընտաքի քիչիւք գաբունըն քէմալը իհթիյաթլա վէ ուսուլճանզգ գաբանտըզընը իչիթտի։

Գլօտ էյի քէչի իթմիշ իտի։ Ֆապրիս՝ Լօնչան սօգաղը թարաֆընտան կէթմէքտէ իտի։

Պիր իքի սըչրայըշտա Գլօտ գաբույա եէթիշտի վէ աչմագ իսթէտի իսէ տէ, աչամաղը, չիւնքի պանքէրին եէկէնի՝ անախթարը իքի տէֆթա չէվիրմիշ իտի։

Սապըգ սանտալը՝ պունա բէք խուլլանարագ, գալպտէն բէք ֆէնա քիւֆիւրէր իթտիքտէն սօնրա, քէնտի քէնտկէ «Կէրի տուրմայաճաղըմ, հէր հալտէ արգասը սըրա կիտէճէյիմ» տէտի։

Պիր վագթ ֆուրթունա զէմանլարընտա պիւէ կէմիլէրին հալաթլարը վէ իր նէրտիվէնլէրի իւզէրինտէն էնիպ չըգմաղա ալըշմըշ օլան պիր ատամ իչիւն տէմիր բարմագլըզընը իւզէրինէ չըգըպ էօթէյէ աթլամագ զոր պիր չէյ տէյիլ իտի։

Գլօտ՝ բարմագլըզընը իքի տէմիրինի թուպուպ, պիւէքլէրինին գուվվէթկէ եօգարը չըգաը, վէ բարմագլըզընը սիվրիլէրի էթինէ պաթմագ թէհլիքէսինէ բաղմէն բարմագլըզընը օ պիր թարաֆընա կէչտի վէ եէրէ աթլատը։

Գլօտ Մարթօ՝ ուզագտան Ֆապրիսին այագ սէսինի բէք ազ իչիթտի իսէ տէ, հանկը թարաֆա կիտէճէկինի պիլմէք իչիւն պու գատարը քէնտիսինէ էլվէրտի, վէ Ֆապրիսին սաղ թարաֆա կիթտիկինէ չիւսկէսի գալմատըզընտան, քէնտիսի տախի օլ թարաֆա կիթտի, վէ պիր ազ սօնրա Ֆապրիսէ խայլիճէ եագլաշըպ, անըն արգասը սըրա կիթմէյէ պաշլատը։

Ֆապրիս՝ միւսթահէլ իչի օլան պիր ատամ կիպի եիւրիյօր իտի։

Գլօտ Մարթօ՝ այաղընա պիր պէզ այագ գապը կիյինմիշ օլտըզը հալտէ, Ֆապրիսէն գազարա կէօրիւնմէմէք իչիւն տուվար տիպլէրինտէն գօյու կէօլկէլիք իչինտէն եիւրիւմէքտէ իտի։

Ֆապրիս՝ քէսման օլմագ իչիւն թէնհա սօգագլարտան կէչէրէք, Մատրիտ ճատտէսինէ չըգտը, մէզքիւր ճատտէյի պօյնա կիթտի, վէ պէօյլէճէ Ֆապրիս՝ օրատա, թէքմիլ Բարիպլիէրին պիլտիյի լօգանթալը գաղինօնընն գարշըսընա վասրլ օլտու։

Հէր նէ գատար եարը կէճէ իտի իսէ տէ, մէզքիւր օթէլին սալօնլարընտան պիրինին աչզգ գալան բէնչէրէլէրինտէն գըյագ ըշըգլար կէօրիւնմէքտէ, վէ գահգահալար, գարը «էպէլէրի, սագաթ պիր բիանօ թէրէննիւմաթը վէ պիր «Ալգազար» շարգիսինին նագարաթը իչտիրմէքտէ իտի։

Հագիգաթէն մէզքիւր օթէլտէ պիր գաչ զէնտօսթլար՝ պաղը գարըլարլա սէրապէր թամամ իտուպ էյլէնմէքտէ իտիլէր։

Պէչ ալթը արապա՝ Մատրիտ գաղինօսընընն ավլուսընա չըգան գաբունընն եանընտըզընը իչիթտի։

Գլօտ էյի քէչի իթմիշ իտի։ Ֆապրիս՝ Լօնչան սօգաղը թարաֆընտան կէթմէքտէ իտի։

Պիր իքի սըչրայըշտա Գլօտ գաբույա եէթիշտի վէ աչմագ իսթէտի իսէ տէ, աչամաղը, չիւնքի պանքէրին եէկէնի՝ անախթարը իքի տէֆթա չէվիրմիշ իտի։

Սապըգ սանտալը՝ պունա բէք խուլլանարագ, գալպտէն բէք ֆէնա քիւֆիւրէր իթտիքտէն սօնրա, քէնտի քէնտկէ «Կէրի տուրմայաճաղըմ, հէր հալտէ արգասը սըրա կիտէճէյիմ» տէտի։

Պիր վագթ ֆուրթունա զէմանլարընտա պիւէ կէմիլէրին հալաթլարը վէ իր նէրտիվէնլէրի իւզէրինտէն էնիպ չըգմաղա ալըշմըշ օլան պիր ատամ իչիւն տէմիր բարմագլըզընը իւզէրինէ չըգըպ էօթէյէ աթլամագ զոր պիր չէյ տէյիլ իտի։

Գլօտ՝ բարմագլըզընը իքի տէմիրինի թուպուպ, պիւէքլէրինին գուվվէթկէ եօգարը չըգաը, վէ բարմագլըզընը սիվրիլէրի էթինէ պաթմագ թէհլիքէսինէ բաղմէն բարմագլըզընը օ պիր թարաֆընա կէչտի վէ եէրէ աթլատը։

Գլօտ Մարթօ՝ ուզագտան Ֆապրիսին այագ սէսինի բէք ազ իչիթտի իսէ տէ, հանկը թարաֆա կիտէճէկինի պիլմէք իչիւն պու գատարը քէնտիսինէ էլվէրտի, վէ Ֆապրիսին սաղ թարաֆա կիթտիկինէ չիւսկէսի գալմատըզընտան, քէնտիսի տախի օլ թարաֆա կիթտի, վէ պիր ազ սօնրա Ֆապրիսէ խայլիճէ եագլաշըպ, անըն արգասը սըրա կիթմէյէ պաշլատը։

Ֆապրիս՝ միւսթահէլ իչի օլան պիր ատամ կիպի եիւրիյօր իտի։

Գլօտ Մարթօ՝ այաղընա պիր պէզ այագ գապը կիյինմիշ օլտըզը հալտէ, Ֆապրիսէն գազարա կէօրիւնմէմէք իչիւն տուվար տիպլէրինտէն գօյու կէօլկէլիք իչինտէն եիւրիւմէքտէ իտի։

Ֆապրիս՝ քէսման օլմագ իչիւն թէնհա սօգագլարտան կէչէրէք, Մատրիտ ճատտէսինէ չըգտը, մէզքիւր ճատտէյի պօյնա կիթտի, վէ պէօյլէճէ Ֆապրիս՝ օրատա, թէքմիլ Բարիպլիէրին պիլտիյի լօգանթալը գաղինօնընն գարշըսընա վասրլ օլտու։

Հէր նէ գատար եարը կէճէ իտի իսէ տէ, մէզքիւր օթէլին սալօնլարընտան պիրինին աչզգ գալան բէնչէրէլէրինտէն գըյագ ըշըգլար կէօրիւնմէքտէ, վէ գահգահալար, գարը «էպէլէրի, սագաթ պիր բիանօ թէրէննիւմաթը վէ պիր «Ալգազար» շարգիսինին նագարաթը իչիտիրմէքտէ իտի։

Հագիգաթէն մէզքիւր օթէլտէ պիր գաչ զէնտօսթլար՝ պաղը գարըլարլա սէրապէր թամամ իտուպ էյլէնմէքտէ իտիլէր։

Պէչ ալթը արապա՝ Մատրիտ գաղինօսընընն ավլուսընա չըգան գաբունընն եանընտըզընը իչիթտի։

Գլօտ էյի քէչի իթմիշ իտի։ Ֆապրիս՝ Լօնչան սօգաղը թարաֆընտան կէթմէքտէ իտի։

Պիր իքի սըչրայըշտա Գլօտ գաբույա եէթիշտի վէ աչմագ իսթէտի իսէ տէ, աչամաղը, չիւնքի պանքէրին եէկէնի՝ անախթարը իքի տէֆթա չէվիրմիշ իտի։

Սապըգ սանտալը՝ պունա բէք խուլլանարագ, գալպտէն բէք ֆէնա քիւֆիւրէր իթտիքտէն սօնրա, քէնտի քէնտկէ «Կէրի տուրմայաճաղըմ, հէր հալտէ արգասը սըրա կիտէճէյիմ» տէտի։

Պիր վագթ ֆուրթունա զէմանլարընտա պիւէ կէմիլէրին հալաթլարը վէ իր նէրտիվէնլէրի իւզէրինտէն էնիպ չըգմաղա ալըշմըշ օլան պիր ատամ իչիւն տէմիր բարմագլըզընը իւզէրինէ չըգըպ էօթէյէ աթլամագ զոր պիր չէյ տէյիլ իտի։

Գլօտ՝ բարմագլըզընը իքի տէմիրինի թուպուպ, պիւէքլէրինին գուվվէթկէ եօգարը չըգաը, վէ բարմագլըզընը սիվրիլէրի էթինէ պաթմագ թէհլիքէսինէ բաղմէն բարմագլըզընը օ պիր թարաֆընա կէչտի վէ եէրէ աթլատը։

Գլօտ Մարթօ՝ ուզագտան Ֆապրիսին այագ սէսինի բէք ազ իչիթտի իսէ տէ, հանկը թարաֆա կիտէճէկինի պիլմէք իչիւն պու գատարը քէնտիսինէ էլվէրտի, վէ Ֆապրիսին սաղ թարաֆա կիթտիկինէ չիւսկէսի գալմատըզընտան, քէնտիսի տախի օլ թարաֆա կիթտի, վէ պիր ազ սօնրա Ֆապրիսէ խայլիճէ եագլաշըպ, անըն արգասը սըրա կիթմէյէ պաշլատը։

Ֆապրիս՝ միւսթահէլ իչի օլան պիր ատամ կիպի եիւրիյօր իտի։

Գլօտ Մարթօ՝ այաղընա պիր պէզ այագ գապը կիյինմիշ օլտըզը հալտէ, Ֆապրիսէն գազարա կէօրիւնմէմէք իչիւն տուվար տիպլէրինտէն գօյու կէօլկէլիք իչինտէն եիւրիւմէքտէ իտի։

Ֆապրիս՝ քէսման օլմագ իչիւն թէնհա սօգագլարտան կէչէրէք, Մատրիտ գաղինօսընընն ավլուսընա չըգան գաբունընն եանընտըզընը իչիթտի։

Գլօտ էյի քէչի իթմիշ իտի։ Ֆապրիս՝ Լօնչան սօգաղը թարաֆընտան կէթմէքտէ իտի։

Պիր իքի սըչրայըշտա Գլօտ գաբույա եէթիշտի վէ աչմագ իսթէտի իսէ տէ, աչամաղը, չիւնքի պանքէրին եէկէնի՝ անախթարը իքի տէֆթա չէվիրմիշ իտի։

Սապըգ սանտալը՝ պունա բէք խուլլանարագ, գալպտէն բէք ֆէնա քիւֆիւրէր իթտիքտէն սօնրա, քէնտի քէնտկէ «Կէրի տուրմայաճաղըմ, հէր հալտէ արգասը սըրա կիտէճէյիմ» տէտի։

Պիր վագթ ֆուրթունա զէմանլարընտա պիւէ կէմիլէրին հալաթլարը վէ իր նէրտիվէնլէրի իւզէրինտէն էնիպ չըգմաղա ալըշմըշ օլան պիր ատամ իչիւն տէմիր բարմագլըզընը իւզէրինէ չըգըպ էօթէյէ աթլամագ զոր պիր չէյ տէյիլ իտի։

Գլօտ՝ բարմագլըզընը իքի տէմիրինի թուպուպ, պիւէքլէրինին գուվվէթկէ եօգարը չըգաը, վէ բարմագլըզընը սիվրիլէրի էթինէ պաթմագ թէհլիքէսինէ բաղմէն բարմագլըզընը օ պիր թարաֆընա կէչտի վէ եէրէ աթլատը։

Գլօտ Մարթօ՝ ուզագտան Ֆապրիսին այագ սէսինի բէք ազ իչիթտի իսէ տէ, հանկը թարաֆա կիտէճէկինի պիլմէք իչիւն պու գատարը քէնտիսինէ է

այնպիսի ուսման յորմէ կրթութիւնը, դէթ նախնականը, կրնայ անցնիլ դիւրաւ, մինչդեռ չէ՛ այնպէս։ մեր մէջ դիւրագոյն ու նախնական ուսմանց անուանք յաճախ կը վերջանան այսպէս։ կ'ըսենք Ռ--Բ--Ն--Ի, Թ--Ա--Ն--Ի կամ Հ--Մ--Ր--Ի, Բ--Կ--Ն--Ի։ միթէ դժուարի՞ն ուսումներ են սոքա, կամ թէ կարելի՞ է ըսել թէ նախակրթարանի մ'իսկ յայտագրէն կրնան դուրս վտարիլ անոնք։ Ո--Ի--Ն բնչին բան մը չի նշանակեր։ պէտք է նայիլ ուսման, պէտք է կշռել նորա կարեւորութեան աստիճանն։— և սորա հմար ալ պէտք է գիտնալ ուսումն։ Նաս մարդիկ տեսած եմ որք կամ Տրամաբանութեան, կամ Քաղ. Ցնտեսութեան, կամ Բնագիտութեան, և կամ որ և է մի այլ ուսման օգտակարութեան դէմ խօսած են՝ առանց գաղափար մ'ունենալու այդ գիտութեանց առարկային ու կազմութեան վրայ։ --Ի--Ն բաւական եղած է ծնունդ տալու իրենց հակակրութեան, —եթէ առաջին պատճառչուզենք համարիլ իրենց տգիտութիւնն, զի ի՞նչպէս սիրէ մարդ ինչ որ չի ճանաչեր։ Այդ --Ի--Ններէ ոմանք կը գտնուին այնպիսի ուսմանց անուան ծայրն որք արդարեւ դուրս կ'ելնեն նախնական կրթութեան չըրջանակէ, բայց նոքա ալ պարտին մասն լինել երկրորդական խնամեալ կրթութեան մը։ նոքա անտարակոյս համեմատաբար աւելի բարձր և աւելի դժուարին են, բայց միշտ լաւն չէ որ ստորին ու դիւրին է, մանաւանդ թէ նախակրթական ուսումունք ևս մի և նոյն դժուարութիւնքը ունին մանուկներու խակ ու տհաս մտացն համար, իսկ ամենէն դժուարին ուսումներն ալ մեծապէս կը դիւրանան, եթէ աւանդուին հրմտութեամբ, մեթոտով, աշխուժիւ։ Ինչո՞ւ, մեր ազգի վրայ խօսելով, չպիտի գտնուին ինձա դէթ մի քանի ուսումնարաններ որք աւանդեն սովորական մակարդակէն վեր կրթութիւն մը, մանաւոր հոգածութեամբ ուսուցանեն դպրութիւնքն ու գիտութիւնքն, ընկերաբանական և իմաստասիրական ուսմանց մորզերն մատչելի ընեն խումբ մ'ուսանողներու մտաց, որք յետոյ ազգին մէջ կազմեն առաւել հասուն մտօք ու վեհագոյն զգացմամբք օժտեալ դաս մը, իմացական ազնուականութիւն մը։ Անցեալներն Ռուսն բանախօսութեան մը մէջ կ'ըսէր թէ բարձր ուսմանց փափաքի և հետեւողութեան պակասութիւնը մի ազգի մէջ կը նուաստացնէ ու կը տկարացնէ զնա։ Զարմանալի՛ բան։ կուզենք որ եկեղեցականներ ունենանք որք քարոզել ու վարել գիտնան, երեսփոխաններ ունենանք որք ազգային շահուց վրայ խորհիլ ու խօսիլ գիտնան, վարչական կարողութիւններ ունենանք մեր մէջ որք ընտանենեն մեր վարչական գործոց այս կամ այն ճիւղն, ուսուցիչներ ունենանք որք կարող ըլլան կազմել նոր սերունդը, մտօք ու սրտիւ բարձրացնել զնա, և զի այս ամենքն իմացական բարձր կարողութեան ու արժանաւորութեան հաւասար ունենան նաև բարձր բարոյականութիւն, ու երբ վարժարանի մը ուսմանց ծրագրոյն մէջ կը կարդանք «Հոգեբանութիւն», «Տրամաբանութիւն», «Պատմութիւն Փիլիսոփայութեան», «Քաղ. Ցնտեսութիւն», «Պատմ. Քաղաքակրթութեան» «Պատմ. Հին և Նոր, ազգային և օտարազգի մատենագրութեանց», բառերն ու մինչեւ իսկ բնական գիտութեանց և ուսողական բարձր ճիւղերու անուններ, կը յուզուինք, կը զարմանանք, կը զայրանանք, --Ի--Ններու չատութեան և անօգտութեան դէմ բողոք կը բառնանք, իբրեւ թէ ինքնարոյս ինքնածին բաներ ըլլային ի մարդն գիտութիւնը որ կը նախատեսէ, հմուտ ու ճարտար խօսքն որ կը լուսաւորէ, կը շարժէ, հանրային շահուց և իրաց հասկացողութիւնն որ կ'արտադրէ վարչական կարողութիւններ։ Այս --Ի--Ն դէմ ժողովրդեան ունեցած նախապաշարումն օգուտ քարոզող խաբեբաներ ալ կան, որպէս ամեն նախապաշարումէ։ Երբ ժողովուրդն այսահարութեան կը հասնայ, մեկէն յառաջ կուգան այսահան կախարդներ իրենց յուռութներով, դրիճներով ու բժժանօքուր ժողովուրդն հաւատ ունի աստեղաց ներգործութեան ի վերայ ճակատագրի մարդոյ, անդ կը վրխտան սուտ աստեղագէտք, քաւդեայք, աստեղանչմարք։ Այսպէս, ըստ որում մեր ժողովուրդ ունի --Ի--Ի դէմ ծանօթ նախապաշարումն, կը տեսնես որ յառաջ կուգան աստանդ, անկիւններու մէջ, մարդիկ որք, առանց կանխաւ իրենց արժանեօք յանձնարարեալ լինելու ազգին, կ'ստանձնեն գործ ուսումնապետի, կը հիմնեն դպրոց, կը վարձեն թերթ ու գրիչ, ու հարիւր բերնով հռչակել կուտան թէ իրենք --Ի--Ններու պատուհասէն զհայութիւնը փրկելու եկած են, թէ առանց անոնց իրենք հնարքը գտած են հայ մանուկները կըրթելու, թէ դիտութիւնք ոչինչ են, թէ դպրութիւնք ոչինչ են, թէ վերջապէս ամենայն --Ի--Ն կը ծառայեն միայն ընդունայն վատնելու տղուն ժամանակն, ի բաց առեալ տմարակալ--Ի--Ն, վաճառականական թղթակց--Ի--Ն, թուաբան--Ի--Ն, որք առանձնաշնորհեալ --Ի--Ններ են, և որք միա՛ն մարդս մարդ կընեն, այսինքն ստակը հարելու և արձանագրելու կարող էակ։ (ծափահարութիւնք) Ու կան մարդիկ, և շատ մարդիկ, որ կը խաբուին, և նման ՇՐԼԲ--Ի--Ի մը ծախած կարծեցեալ դեղօրեից մէջ իւր սիտին դարման փնտռող հիվանդ՝ կը յանձնենիրեանց զաւակն բարոյական կեանքն այնպիսի ձեռաց։

Ցուսալի է որ ճշմարիտ դաստիարակութեան մը պահանջումներն հետզհետէ աւելի հասկնայ հայ ժողովուրդն։ Մեր վարժարանին աւանդած կրթութիւնը գնահատող անձինք և նմա յարող ծնողք անչուշտ կը նկատեն նաեւ սա կարեւոր կէտ թէ այդ կրթութիւն, գիտական, գրաղիտական, լեզուագիտական, իմաստասիրական, տեսական ու գործնական, լինելով հանդերձ, կը մնայ միշտ հայուն ու տաճկահայուն կրթութիւնը։ Ամէն ոք անդամ է մի ազգի, քաղաքացի մի երկրի, կը պատկանի ընկերական յատուկ միջավայրի մը։ ապա իւր կրթութիւնը, բաց ամէն մարդու հարկաւոր եղող ծանօթութիւններէ, պարտի ընդգրկել զգիտութիւն հանգամանաց իւր միջավայրին, իրաց ու շահուց, օրինաց ու սովորութեանց, անցելոյն ու ներկային, լեզուին ու գրոց իւր ազգին և իւր երկրին։ Առանց այդ գիտութեան իրր տարավար՝ անվայր էակ մ'է մարդ, օտար իւր իսկ հողոյն վրայ, օտար տարերն ուր հարկ է նմա ապրիլ։ Դաստիարակութիւնը, որ պաշտօնն է պատրաստել պատանին կամ պատանուհին կեանքի, պարտաւոր է ինկատառնուլ զայս ճշմարտութիւն, ապա թէ ոչ կը թերանայ իւր կոչման, և կեանքէ աւելի մահու կը պատրաստէ պատանութիւնն։ Այս պայմանը կը ընո՛ւ օտար վարժարանաց մատակարարած կրթութիւնը։—Անչուշտ ո՛չ։ Սակայն ի՛նչ անգուսպ փափաք մը կը տեսնուի առ մեզ բազմաց վրայ օտար կրթութիւն մը տալու իրենց զաւակաց։ Կը ցրուեմք մեր մանչ թէ աղջիկ զաւակները Դաղիացւոյն, Գերմանացւոյն, Անդղիացւոյն, Ամերիկացւոյն, Իտալացւոյն դպրոցներն. մէկ մասը կառնու լատին բաղէրան, ճիզվիթը կամ ազէտ-եղբայրը, միւս մասը Սիոնի կամ Ս. Հոգւոյ քոյրը, մէկ ման Ամերիկացի միսիոնարը, միւս մասը միսիոնարուհին։—և պէտք է դիտել թէ Տաճկաստանի մէջ մեր, հայերս, եմք որ ամենէն աւելի այս բանը կընեմք, այս մեղքը կը գործեմք։ քանի՞ թուրք, քանի՞ յոյն, քանի՞ հրեայ կը տեսնէք այդ օտար վարժարանաց մէջ։— Հայեր, Հայեր, մի՛չտ Հայեր, մի՛այն Հայեր,— ի՛բր թէ գնչու լինէր այս ազգ, ի՛բր թէ 14 դարէ ի վեր գիր և գրականութիւն չունենար, ի՛բր թէ ազգային բարք ու սովորութիւններ ու լեզու ու կրօն ու պատմութիւն չունենար, ի՛բր թէ այդ օտարներ, անտեղեակ մեր երկրի իրաց և հանգամանաց, լեզուին և օրինաց, կարենային ուսուցիչ լինել մեզ դաստին որոց ծանօթութիւն նոյնպէս անհրաժեշտ պէտք մ'է երկրի մէն մի զաւակին համար։ Ամօթ չէ՞ մեզ այս։ (ծափահարութիւնք) Օտարաց դէմ ատելութիւն չէ՛ այս, քա՛ւ լինէն։ մարդասէր եմ ես։ բայց ողջամիտ դաստիարակութեան պահանջումները կը բացատրեմ։ Եւ յետոյ ներելի չէ՞ ամէն անհատի ունենալ ազգային արժանապատուութեան զգացում։ օտար վարժարան մը հանդէս կը կատարէ։ աշակերտաց մեծագոյն մասը հայ, հանդիսականաց մեծագոյն մասը բնականաբար հայ, գանձեալ ոսկիներուն մեծագոյն մասն հայու ոսկի, և հինգ վայրկեան կը ղլացուի հայ ատենաբանի մ'որ հայոց խօսի հայ լեզուաւ։ (ծափահարութիւնք) —ո՜հ, դոքա հայուն ոսկին կառնուն ու հայուն երեսին կը թքնեն, և մեք կը հանդուրժենք, ու կը շարունակենք իրենց յանձնել մեր զաւակներուն ապագան։ վա՛յ մեզ։ (ծափք։) Գէթ ուսանողն օգտէր։ բայց օտար վարժարանաց հայ ուսանողն կը նմանի սի բոյսի որ բաց օդուն մէջ ապրելու սահմանուած՝ ջերմոցի մ'արուեստական մթնոլորտին մէջ կը մեծնայ։ վանդի օտարազգեաց վարժարանք ընդհանուր միջավայրի մը մէջ կը կազմեն արուեստական միջավայրեր, ուր կը քաշեն կառնուն պատանին կամ օրիորդն, կը վարժեցնեն զայն օտար բարուց, գաղափարաց, ճաշակաց, նախասիրութեանց, ու յետոյ կուտան զայն դուրս։ Իրենեռուն մէջ կիմնայ իրր օտարաց մէջ, չգիտէ նոցա լեզուն, կը հեգնէ նոցա բարքեր, կը կղզիանայ, կ'ուծանայ, անարմար դարձած է իւր միջավայրին, անկարող է գոհացնել տեղական պահանջներ, և մինչ ինք չհասկցուած հանճար մը կը կարծէ զինքն, իրենքներն ալ յանձն կը ծաղրեն զինքն իբր խաստակ մը, կը լքքանեն զայն։ Եւ եթէ հարցնես ի՞նչ է նորա առաւելութիւն, պիտի պատասխանեն քեզ—Անգղիերէնը կամ Գաղիերէնը կը խօսի իբր իւր մայրենի լեզուն, ի՞նչ կըսես, առաւել քան զայն, զի մոռցած է զիւրն իւրացնելու համար օտարինը։ Միթէ օտար լեզուն չէ՞ կարելի հիմնովին ուսուցանել հայ կրթարանի մէջ, մանաւանդ այդ լեզուէ իւր մայրենի լեզու քաջ թարգմանելու կարող դործելով զհայ ուսանողն, ինչ որ յոյժ կարեւոր կէտ մ'է, մինչ օտար վարժարանաց աշակերտը Գաղիերէնը կամ Անգղիերէնը միայն իւր համար կուսնի, ո՛չ իւր ազգին համար։ ցուցէ՛ք Անգղիերէնէ ի Հայ թարգմանիչներ Ռոպէրթի կամ Հոմի աշակերտ, Գաղիերէնէ ի Հայ թարգմանիչներ Ֆրէշերու աշակերտ։ Հայ երիտասարդաց Միութիւնը, կազմեալ՝ եթէ չեմ սխալիր՝ մեծ մասամբ Ամերիկացւոց աշակերտներէ, Բիւզանդ Քէչեանի, մեր Մայր-վարժարանի մէկ աշակերտին, դիմեց՝ երբ որոշեց Ամերիկացի հեղինակի մը մէկ գործոյն (Նամտիներ առ Երիտասարդս) հայերէն թարգմանութիւնն հրատարակել։ Եւ միայն օտար լեզու մը կարենալ քիչ շատ աւելի արագութեամբ խօսիլ ի՞նչ առաւելութիւն է որ կը յօժարիմք փոխարէն զոհել անոր ա՛նքան նուիրական ու ա՛նքան ալ կարեւոր ու օգտակար բաներ։ Ցուսամք թէ այս մասին ևս մեր ազգայնոց նախապաշարում սկսի նուազիլ ու տակաւ փարատիլ, և հայք լաւագոյնս գնահատեն ընդհանրապէս ազգային ուսումնարանաց առաւելութիւնքն։

Եթէ մեր տարեկան հարցաքննութեանց, ահա՛ բաղդը կունենամք այսօր կատարելու ի ներկայութեան վեհաշուք ակումբիդ մեր մրցանակաց ու վկայականաց բաշխման հանդէսն։ Այս տարի մեր հունձքն աւելի առատ է։ վարժարանս այս ամ կը նուիրէ Ազգին եւ Երկրին մետասան ուսումնաւարտներ, ընտիր, ուսեալ, խոհուն ու զգայուն պատանիներ որք կերթան յաւելուլ յԱզգին թիւն լուսամիտ լրջամիտ երիտասարդութեան, պարտաճանաչ անգամոց, որք ունին ամեն հանգամանքներն լինելու բարի և օգտակար քաղաքացիներ, որք՝ վստահ եմ՝ իւրեանց գործովք պիտի բերեն պատիւ իրենց անձին և վարժարանին յորում ուսան։ Շնորհակալ եմ, Սբրբազան հարք և Մեծարոյ հանդիսականք, որ կուգաք ձեր պատկառելի ներկայութեամբ շքաւորել իրենց յաղթանակի այս օրն, դուք, Ս. Հարք, օրհնել իրենց դափնիներն, և դուք, Ցիկնաք և Տեարք, ծափահարել իրենց յաջողութեանց։ Քա՛ղցրը օր իւրեանց համար, և մեզ համար, իւրեանց ծնողաց և դաստիարակաց համար, Ազգին համար, օր ուր անվհատ աշխատութիւնը կը վարձատրուի, ուր յոյսը կը պսակուի, ուր նոր յոյսեր կը դարձնուն։ Իցի՛ւ, իրենց ապագայ ասպարէզներուն մէջ ալ, երիտասի՛ն նոքա յաջողութենէ ի յաջողութիւն, որպէս՝ ուսանող՝ յառաջացան ամ յամէ կարդէ ի կարդ մինչև ի ծայր ասպարիզին։ Գիտեն իրենք թէ յառաջդիմութիւնն աշխատութեան արդիւնքն է, ուստի վստահ եմ թէ պիտի շարունակեն աշխատիլ, և աշխատութիւնը, սուրբ ու հզօր, պիտի պահէ զիրենք միշտ մաքուր և պիտի գործէ ևս քան զևս զօրաւոր հոգւով, արդիւնարար կարողութեամբք, պիտի մղէ զիրենք ևս քան զևս յառաջ, պիտի բարձրացնէ զիրենք ևս քան զևս ի վեր։ Նոքա կերթան աճեցնել թիւն մեր նախկին ուսումնաւարտից, որք արդէն իրենց ընտանեաց նեցուկն ու փառքն են, իրենց ազգին ոյժն ու լոյսը։ Ասոնցմով մեր ուսումնաւարտից թիւը կը լինի 41։ այս թիւ շատ կը բարձրանայ (մինչ ,80) եթէ հաշուեմք նաեւ զանոնք որք՝ առանց ուսումնաւարտ լինելու՝ բարձրագոյն կարգերէ մեկնած են և մտած ուղղակի գործի կամ մասնագիտական ասպարիզի մէջ և որք կը նկատուին դարձեալ արդիւնք վարժարանիս։ Մեր նախկին սանուց մէջ կան այժմ երկու ուսանողք ի բժշկութեան, մին Վենայի և միւսն ժընէվի համալսարանին մէջ, առաջինն մտ յաւարտել իւր ուսում, մի վարդապետ յերաւագիտութեան Պրիւսէլի համալսարանէն վկայեալ, երեք հողդէտ—ճարտարագէտ՝ Կրինեռնի և Մոնբէլիէի Երկրագործական վարժարաններէն ելած, մի հանքարան—Երկրաչափ՝ Օսմ. դառավարութեան հանքարանական վարժարանէն վկայեալ, մի պաշտօնեայ վեց անուղղակի տլոց վարչութեան մէջ, մի երկրաչափ Պոլսոյ քաղաքապետական պաշտօնատան մէջ, տասն և մէկ ուսուցիչք այլ և այլ ճիւղերու, յորոց մին ուսուցիչ Ֆրանսերէնի Կայս. Միլիթիէ վարժարանին մէջ, և յորոց ոմանք արդէն հեղինակած ունին դասագրքեր ոյց արժանիք գնահատեալ է ազգային մամլէն, մի խմբագիր, մի ուսանող յարձանագործութեան Կայսեր. Դեղարուեստից վարժարանին մէջ՝ մերձ յաւարտելիս շրջան, և շատեր որք կարեւոր պաշտօններ կը վարեն Էսաեան, Գարակէօղեան, Մոմճեան, Հարէնց, Ցնտագլեան, Զարդարեան, Խօրասանճեան տանց նման և այլ սեղանաւորական, վաճառականական ու ճարտարական անուանի հաստատութեանց ու ոմանք՝ Եւրոպացի տանց մէջ։ Կրթութիւնը՝ զոր ընդունած են այս յարկի տակ՝ կարող ըրած է զիրենք Ազատական, Ճարտարական ու Առեւտրական ասպարէզներու, և, ինչ որ առաւել է, լուրջ, ծանրաբարոյ, պարկեշտ, աշխատասէր ու հաստատամիտ ըրած է զիրենք, բարոյական թանկագին բարեմասնութիւններ որք ա՛նքան կարեւոր են որպէս զի մարդ կարենայ ընկերութեան մէջ ստեղծել իրեն պատուաւոր տեղ մը և յառաջադէմ զարգանայ գամ քան զգամ իւր ասպարիզի մէջ։ — Մեր նոր ուսումնաւարտք կ'երթան ստուստուարացնել նաեւ Պէրպէրեան նախկին Սանուց նորահաստատ ընկերութիւնը, որ կազմեցաւ այս ամ նախաձեռնութեամբ հողագէտ—ճարտարագէտ Նշան էֆ. Գալֆայեանի և մեր պատուոյ նախագահութեան տակ, նպատակ ունենալով եղբայրական միութեան կապն անլոյծ պահել նախկին սանուց մէջ և աջակցաբար ու հաւաքաբար ի գործ դնել վարժարանիս պատիւ և օգուտ բերող ձեռնարկներ։ Ահա՛ նոցա խումբը։ ատ են։ նախկինք եկած են նորերը ծափահարելու, խրախուսելու զանոնք որք դեռ մրցել ունին ուսման ասպարիզին դժուարութեանց դէմ և թեւաբաց ընդունելու զանս որք՝ յաղթական՝ կուգան զօրացնել իրենց կարգերը։ Ո՜հ, ապրի՛ն հիներն ալ, նորերն ալ, նախկինք և այժմեայք, (ծափահարութիւնք) և թող Երկինք զամէնքն ալ զօրացնէ իրենց յառաջդիմական ճգանց մէջ, իրենց ազնիւ խորհրդոց ու գործոց մէջ։ Նոքա մեր յուսոյ կենսաբոյր ծաղկունքն են, նոքա մեր դիշերոյն լուսամերթիւ աստղունքն են։ բարեկիրթ զաւակներն իրենց հարց վառարանն կը պահեն անչէջ ու կը փայլեցնեն առաւել։ ուստալ և իմաստուն երիտասարդութիւնն կ'ապահովէ ժողովրդի կեանքն ու բարեշրջութիւնն։ Նոքա կը նմանին այն նոր տարերց զոր մնդառուելեամբ կ'ընդունի մարմինն պահպանելու տածելու համար կեանքն յինքեան, միայն թէ փոխալ ապականակիր չը լինինդ տարերք, և դայս կարդելու, առողջ տարերք կը պաարասուէ բարւոք և առողջ դաստիարակութիւնը։

Սուրբ դործ, այնպէս չէ՞, հարք իմ Սբրազանք, Տեարք իմ և Տիկնայք, սուրբ որպէս աղօթքը։ Սուրբ և այսպիսի հանդէս, հանդիսարան սուրբ արդեանց կրթութեան, մինչև յաճախ կատարել զայն ի տաճարին։ Այլ է՞ պահանջուի՝ որ դաշնակը դուրս մնայ դռնէն, դուրս մնայ անտի այն դպրոցական հանդէսն ալ՝ որ դաշնակն իւր մի կարեւոր մասն համարի։ Դաշնակը միթէ պղծութիւն մ'է, ըսէ՛ք, կ'աղաչեմ, Սբրբազան հարք։ է՞ր ապա չի ներուեցաւ երկուշաբթի օր այս հանդէսն իւր ամբողջութեամբ, առանց դաշնակն յայտաւելու, կատարել յեկեղեցւոջ և ընդունայն կորուսին իրենց օրն այնքան պատուական անձինք։ Կը ցաւիմ ի սրրտէ, հրաւիրեալք իմ ազնուականք. բայց ո՞յր է մեղ։-ի՛մ։—ո՛չ անչուշտ անձրեւի՞ն։— չունի նա գիտակցութիւն։— դաշնակի՞ն։— հաւանարար։ բայց նա ունի՞ գիտակցութիւն, պիտի ըսէք։ ի՞նչ գիտեմք մեք։ գուցէ Ազգն ալ անմտան չըլլայ մեզէ որ առանց կանոնաւոր ընդարձակ չինուածի կը թողու մի այսպիսի վարժարան։ (ծափահարութիւնք)։

Ռ. Ե. Պերպերեան

29 յուլիս 1888

ՏՈՒԵՑՈՒՆԸ ՈՒՄՈՒՄԻԵԷԻ ՕՍՄԱՆԻԵԷ

Բարեբաստ կեցցէ՛ իշխանը։

Միւսքիրաթ բէսմը պէյլիքսիին 2նճի թագսթթի միւտտէթի օլան 1304 սէնէսի խյուլը (սեպտ.) թէգարրուպ իթմէքտէ օլտըրընտան, Տէրսաատէթ վէ պիլատը սէլասէտէ միւսքիրաթ սաթանլարը՝ Միւսքիրաթ Պէյլիկ նիզամնամէսինին 14հինճի մատտէսի մուճիպլինեէ միւտտէթը թէէտիկէ օլան չէհրը աղօսթօս իչլինեէ բէսմը սէյլիկէյի խթա իլէ միւճէտտէտէն թէգբէրէլէրինի արագ իւզրէ նիզամնամէի մէգբիւրը 10ընճը մատտէսինին սօն ֆգրասը ահչեամընա թէվֆիգէն զիքր օլանն չէհրը խյուլ հուլուլինտէն էվվէլ պէղզաթ Պէյլիկ միւտիրիյէթինէ կէմէկլէրի խճապ իտէճէի, վէ բէսմը մէգսուրը ալսը լէլ միւճէտտէտէն թէգբէրէ լիթարանա միւտիրիյէթը մուսամիկճամա միւպաշէրէթ օլընտըղընտան, զիքր օլանն չէհրը խյուլ հուլուլինտէն մուգաատէմ կէլիպ թէգբէրէլէրինի արմանլար հագգարընտա միճազաթը նիզամիյէէնին պիրա խթիանա իճրա գբլընճազը մալում օլմագ իւզրէ իլանը քէյֆիյէթէ խթիտար օլընը։

4 աղօսթոս 304 3—1

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Մապէյնը հիւսայուն գարու չուհատարը սանիսի Ալի պէյէ բիւթպէի ուլա սրնֆը սանիսի,

Ճէմիյէթը Բուսուսմիյէ աղասընտան Մէհմէտ Ալի պէյէ բիւթպէի ուլա սրնֆը սանիսի,

Շուբաի Տէվլէթ ազալրը՝ Ֆէթհուլլահ էֆ. հաղրէթլէրինէ,

Մապէյնը հիւսայուն գարու չուհատարը էվվէլի Խոհէմ էֆ.յէ բիւթպէի սանիյէ սրնֆը միւթէմալիզի,

Թէլխիսի էվվէլ հիւսնիւ պէյէ բիւթպէի սանիյէ սրնֆը միւթէմալիզի,

Թէլխիսի սանի Պէսիմ պէյէ բիւթպէի սանիյէ սրնֆը սանիսի թէվֆիհիլէ հինճիւ բիւթպէ Մէճիտի,

Հումստաս սաքին Բուսմ թաքիէսի միւթէպէրանընտան Սիւլէյման Թուրի էֆէնտիյէ բիւթպէի սանիյէ սրնֆը միւթէմալիզի,

Ջապթիյէ նէզարէթի մէքթուպի գալէմի պաշ քեաթիպի Սալիհ, վէ իտարէ գօմիսիօնը պաշ քեաթիպի Նաիլի, վէ էվրագ միւտիրի Պէքիր, վէ էմանէթ միւտիրի Մէհմէտ Էմին, վէ Սթամպօլ բօլիս միւտիրլիկի մահրիրաթ պաշ քեաթիպի հիւսէյին էֆ.յէրէ թէրճիհէն բիւթպէի սանիյէ սրնֆը սանիսի,

Իւսկիւտար միւթէսարրֆլըղը թահրիրաթ գալէմի պաշ քեաթիպի Բէչիտ պէյ, վէ Սթամպօլ բօլիս մէճլիսի բէյսի հիւսնիւ, վէ Պէյօղլու բօլիս մէճլիսի բէյսի հիւսնիւ, վէ Իւսկիւտար բօլիս մէճլիսի բէյսի Մուսթաֆա էֆ.յէրէ միւճէտտէտէն բիւթպէի սանիյէ սրնֆը սանիսի,

Ջապթիյէ նէզարէթի մէքթուպի վէ մուհասէպէ վէ էվրագ գալէմէրի խիւլաֆաորնտան Սալահէտտին վէ հաֆըզ Ահմէտ վէ Մուսթաֆա էֆէնտիյէրէ միւճէտտէտէն բիւթպէի սանիյէ սրնֆը սանիսի,

Սբարթա սանճաղը պիտայէթ մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի բիյասէթի՝ Տէնիզլի սանճաղը պիտայէթ մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի բէյսի Բաչիտ էֆէնտիյէ,

Տէնիզլի սանճաղը պիտայէթ մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի բիյասէթի՝ Սբարթա սանճաղը պիտայէթ մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի բէյսի Մէհմէտ Բիֆաթ էֆէնտիյէ,

Ամասիա սանճաղը պիտայէթ մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի բիյասէթի՝ Ճանիք պիտայէթ մահքէմէսի միւտտաիի ումումի մուավինի Հիլմի էֆէնտիյէ,

Ճանիք պիտայէթ մահքէմէսի միւտտաիի ումումի մուավինիկի՝ Սբարթա պիտայէթ մահքէմէսի միւտտաիի ումումի մուավինի Հիքմէթի պէյէ,

Ատանա վիլայէթի տաիրիլինտէ քեաին Հաճն գազասը գարմագամ բրրը՝ Ատալար գարմագամը սապրգ Թէվֆիկ պէյէ Թէվֆիհ պույրըմբէարը։

* * *

Մէճլիսը ումուրը Սբրհիյէ բէյսը սանիսի Հաճի Արիֆ պէյ հազրէթլէրինէ թէպտիրէն 2նճի Օսմանի,

Գուրնանի Շէհրիարիտէն Գէսիմ պէյէ թէպտիրէն 3ինճիւ Օսմանի,

Միւթէպէրանը սարրաֆանտան Մագսուտ Սիմոն պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինէ 4ինճի Մէճիտի,

Միւթէպէրանը թիճճարանտան Ունճեան Աբիկ էֆէնտի հազրէթլէրինէ թէպտիրէն 2նճի վէ միւթէպէրանը սարրաֆանտան Մագսուտ Սեպուհ պէյէ 3ինճիւ Մէճիտի,

Էրքեանը հարպիյէի ումումիյէ տաիրէսինին իքինճի շիպէսինէ մէսիւր էրքեանը հարպիյէ միրիվիվարրնտան Ահմէտ Նուրի բաչայա 2նճի Մէճիտի,

Սթամպօլ բօլիս միւտիրի Ակեահ էֆ. հազրէթլէրինէ թէպտիրէն 2նճի Օսմանի,

Տէրսաատէթ ժանտարմա ալայը գօմանտանը Մէհմէտ Ճէմալ բաչայա 2նճի Մէճիտի,

Մագամը Սէրասքէրի եավէրլէրինտէն պինպաշը Իսմայիլ վէ գօլ աղասը թէվֆիգ պէյլէրէ 4ինճիւ Օսմանի,

Ջապթիյէ նէզարէթի մէքթուպճրը Ահմէտ Բաղիպ պէյէ միւճէտտէտէն 3ինճիւ Օսմանի,

Նէզարէթը միւշարէլէյհա մուհասէպէճիսի Ազիզ պէյէ միւճէտտէտէն 3ինճիւ Մէճիտի,

Ջապթիյէ ամբրպասընտան գարմագամ Մրինասեան Կոմիտաս պէյէ թէպտիրէն 3ինճիւ Մէճիտի,

Էրքեանը հարպիյէ գօլ աղալարընտան Պէսիմ վէ եուզպաշըլարընտան Ֆուատ, Իզզէթ, Մուզաֆֆէր վէ Մէհմէտ Զէքի էֆէնտիլէրէ 4ինճի Օսմանի,

Ամինա սէֆարէթը Սէնիյէսի իքինճի քեաթիպի Ամրքի պէյէ 3ինճիւ Մէճիտի,

Ֆէնէրպահչէ քեաին Ռում մէքթէպը քէպրիի մուալիմիերինտէն Վասիլ Գալիֆէրօ վէ Անասթաշ հիւրմիզիանտի վէ Գօնսթանթէն Զախարիատի վէ Անտրէա Սբաթարի էֆէնտիլէրիւ, հէյպէլի ատատա վագը Իսմը Քէլամ (Աստուածաբանութիւն) մէքթէպի մուալիմլէրինտէն Լէյանտէր Վարտանիտաքի վէ թիճճար Ռում մէքթէպի միւտիրի Եօրկի Լիանօրուս էֆէնտիլէրէ 4ինճիւ Մէճիտի,

Տիրարպէքիր վիլայէթի ժանտարմա ալայրնրն 4ինճի թապուրը պին պաշը Սիվասը Ազիմէթ էֆէնտիյէ 4ինճիւ Օսմանի,

Եէնիբազար ժանտարմա թապուր աղասը Սիւլէյման աղայա 4ինճիւ Օսմանի,

Էսկիշէհիր պէյլէտիյէ բէյսի Ալի էֆէնտիյէ 4ինճիւ բիւթպէ Մէճիտի նիշանը իհսան պույրըմբէ տրը։

ՍԳՕԹ ԵԱՂԸ

Նաբոլի 5 սեպտ. 1885

Մ. Սգօթ վէ Մ. Պոնֆ

Կէօնտերմիշ օլտուղընդ Եմիլղիօն Սգօթ Նամ պալրգ եարընը գան զանֆիլիկնէ վէ սբրաաա խասմալրդարնա միպէթլա սաիր պազը չօճուգլարա իսթիմալ իսթիրիպ, սաիր հեր նէվի միւտալիթտան ֆարիղ կէլտիմ։ Պիր գալ ալ սանրա պու քիւչիւք խասթալարը գապուլ իսթիկիմնե, անիէրի ֆ տերէճէ սբհհեթը հալտե պուլտրմ քի, մէգքիւր Սգօթ պալրգ եաղընը գուվվէթ վէրմէի վէ թէտավի խասանէլէրինի հավի պէր իլան օլտուղընա գանի օլտում։ Ֆ վարդրմանտան պէրու չօճուգլարը թէտավիսինտէ էբեր տեգնա մէգքիւր իլանը խոթիմալ եթմէքտէ վէ տանմա խօշնուտ պուլընմագտայրմ։

Զօճուգ խասթալրգլարը եչիւն օբեսխլիսթ ՄԱՌԱԼԼԻՍ ՏՕՄՍՆԻՔ ՇԷՎ. ՖՐԱՆՏՕ

ՄԷՇՀՈՒՐ ՇԷՔԼԷՐՃԻ

ՀԱՃԻ ՊԷՔԻՐ ԱՂԱՃԱՏԷ

Պահճէ էֆէնտ նուսրէթ 16.

Կ'լէճէք ճուտատա էրմէսի կիւնի. նէ միւսատրֆ օլան Գուրպան Պայրամը միւնասէպէթիյլէ Սթամպօլտա Պահճէ Դարուսրնտա մերհումմ էլ. հաճճ Պէքիր աղաճատէ Մէհմէտ Մուհիէտտին էֆէնտիյին մահտումը մէջհուր շէքէրճի հաճի Պէքիր աղանրն 16 նում։ բօլը տիւքքանընտա ալէա ֆրատրգ շէքէրլամէսի, ֆրատրգ եզմէսի, թազէ գալրսը վէ լիմոն շէքէրլամէսի, աղաճ չիչէլի, բահարի լոգում կիւլպէշէքէրլի, ֆրատրգը վէ վանիլեալը վէ էնվաի չէշիտ լոգումլար վէ հէվվիյաթը կէօնակէօն մէվճուտ օլարընընտան, թէշրիֆէ բաղպէթ պուլուրան նէֆիսբէրվէր զէվամը զայէթլէ մէմնուն օլաճագլարը տէրբեար տրը։ 3—2

ՀԱՑՏԱՐ ԲԱՇԱ ՇԸՄԷՆՏԸՅՇԵՐԻ

Գուրպան Պայրամբնա միլիոնատրէք 4 կիւնկէրտէ մէրի իւլ իճրա օլան իլանտա կէսմթէրիլտիկի իւզրէ, եալընըզ ճումաա վէ բաղար կիւնկէրի իշլէմէքտէ օլան 8 վէ 9 նումէրօլու գամթարլարըն իշլէյէճէքլէրի ի լան օլունուր։

4 աղուսթոս 304

ՄԻՀԻՄՄԻ ԻԼԱՆ

Միքայէլ Միհրան վէ Ստեփան Մեսրովպեան Շիրքէթի իւնվանը իլէ Գալաթատա Տէմիր խանընտա նումէրո 3 մաղազատա էվլաքա ախտ պիր մասլահաթկիւղար օտասը թէէպիս օլնմըշ օլուպ, մէղքիւր մաղազատա էվլաքա ախտ քեաֆֆէտի մուամէլէ չէրմիթիր միմէթտիլէ իւզրէ իճրա օլունիր։ Նէտոլտի քի, էվլաքը իւզէրինէ ագէտ իգրազը, վէ էվլաքը վէ ագարլըն պէյու ֆիւրուսթը, էվլաքը վերկիսինին ախտ օլտրը տահիրէյէ թէէտիյէսի, ֆէրազ վէ էվլաքը մէվգուֆէքնին թէվսիր ինթիգալը, վէ նիհայէթ էվլաքըն տէվարիրը պէյէտիյէճէ պիլճիմտէ խուսուսաթընըն թէէվլիյէսի տէրէօհտէ օլընաճաղը վէ քէմալը տիգգաթ վէ սիրաթլա իճրա իտիլէճէյի իլան օլընը։

ՍԸՀՀԷԹ ՏԱԻՐ ՕԼԱՆ

ԻՇՊՈՒ ՆԱՍԻՀԱԹԸ ՍԱԳԼԱՃԸՆԸԶ

Սինն վէ խասթալգտան նաչի զաֆֆ տիւշնէյէր վէ գան զաֆֆընա տիւշար օլանլար վէ վագթընտան էվվէլ էրլիյէնլէր՝

ԲԷԲԷՆՈՎ ՊԸ ՖԷՐ Բ՝ՈՆԷ

նամ չէլիք չուրու